

УДК 339.727.22

Мелешенко Р.А.¹

Мелешенко А.І.²

¹ студ. гр. ГФ-217 ЗНТУ

² канд. філол. наук, доц. ЗНТУ

ПРОВІДНА РОЛЬ СИСТЕМНИХ ІНТЕГРАТОРІВ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНИЙ РУХ КАПІТАЛУ ПІДЧАС СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ КРИЗИ (2007-2009 РР.)

Аналізом питань, пов'язаних з проблемами розвитку інвестиційних процесів у світі займалися як сучасні зарубіжні, так і українські дослідники. Серед них інвестиційна діяльність розглядалась у роботах Ст.Геєця, Н. Татаренко, Ст. Федоренко, Л. Дж. Гітман, Ст. Шарпа, Д. Лук'яненко, В. Рокоча та багатьох інших.

Серед трьох основних форм ПІІ у світі переважають інвестиції в акціонерний капітал. У минулому десятилітті на частку такої форми фінансування припадало майже 2/3 сумарних потоків ПІІ. Частка інших форм ПІІ — внутрішньофірмових позик і реінвестування доходів — у середньому складала відповідно 23 і 12 %. Співвідношення цих двох форм фінансування сильно коливається залежно від щорічних змін у політиці репатріації прибутків і дивідендів або від необхідності погашення кредитів.

У даній роботі поняття «кризовий період» у русі ПІІ, на наш погляд, має загальносвітовий характер та торкається багатьох країн, тобто вплив світової кризи 2007-2009 рр., яка почалась у США та розповсюдилась на весь світ, на все світове господарство, включав і Україну, ВВП якої впало за цей період десь близько на 25 %.

В 2001 році основними експортерами портфельних інвестицій були США, Великобританія, Японія, Люксембург та Німеччина, а провідними імпортерами - США, Великобританія, Німеччина, Франція та Нідерланди.

У до кризовий період, протягом 2003-2007 рр. потоки прямих іноземних інвестицій впевнено набирали позитивної тенденції, чому багато в чому сприяли стабільний світовий економічний ріст, проведені реформи лібералізації в області інвестування й широкомасштабна стратегія інтернаціоналізації, впроваджувана зростаючим числом транснаціональних корпорацій. Це привело до історично рекордного рівня потоків прямих іноземних інвестицій, які в 2007 р. досягли 2 млрд. дол.

Однак уже в наступному році намітилася зворотна тенденція. Сформована фінансова нестабільність у США влітку 2007 року виявилася першим провісником глобальної кризи й призвела до істотного погіршення ситуації на ринку інвестицій. Вже на початку 2008 р. поганий інвестиційний

клімат негативно відбився на багатьох інвестиційних програмах, торкнувшись, у тому числі, і ПП. За даними 2008 року, виявився спад у першому семестрі 2008 р. як транснаціональних поглинань і злиттів, так і потоків прямих іноземних інвестицій в порівнянні з тим же періодом минулого року, проте цей спад був ще невеликий: з 2 трлн. дол. у 2007 р. до 1,8 трлн. у 2008 р.

Незважаючи на деякі позитивні тенденції 2008 р., фінансова криза знову обрушилася на світову економіку під кінець року, почавшись із банкрутства великих фінансових фірм США, таких як Lehman brothers, AIG, європейських фінансових організацій, таких як Fortis, Dexia, і ряду банків Ісландії.

Незважаючи на кризу 2007 р., ряд великих економік країн БРІКС, таких, як Бразилія, Китай, Індія, Російська Федерація та Південна Африка, залишалися привабливими для ПП, особливо для інвестицій в області пошуку нових ринків.

Фінансова криза й важкі економічні умови також надавала компаніям можливості здобувати активи за вигідними цінами або скористатися перевагою широкомасштабних злиттів промислових підприємств по деяких видах діяльності.

Компанії на той момент дотримувались курсу збільшення свого рівня інтернаціоналізації в середньостроковому періоді, що служило значущим індикатором можливості майбутнього росту потоків ПП. З'явилися нові джерела прямих іноземних інвестицій, особливо Південний регіон. Економіки країн, що розвиваються, добре забезпечені природними ресурсами, і стають усе більше вагомими джерелами прямих іноземних інвестицій.

За думкою доктора економічних наук Л. Федулової, незважаючи на серйозні наслідки для ПП, криза у русі ПП не блокувала процес подальшої інтернаціоналізації виробництва. Масштаби зниження обсягів продажів і доданої вартості закордонних філій ТНК в 2008 і 2009 роках не досягали розмірів спаду світової економіки. В результаті частка закордонних філій в загальносвітовому валовому внутрішньому продукті (ВВП) досягла рекордно високого рівня.